

Kvinnorna på Kuba

KUBAS KVINNOFÖRBUND FMC

Den 23 augusti 1960 grundades FMC, Federación de Mujeres Cubanos, Kubas Kvinnoförbund.

FMC fick redan från starten ca 40.000 medlemmar. Sedan dess har medlemsantalet vuxit stadigt och är år 2004 uppe i ca 4 miljoner, dvs. 83 procent av alla kubanska kvinnor över 14 år.

FMC arbetar för jämställdhet mellan kvinnor och män, för att främja kvinnornas deltagande i samhällslivet på alla nivåer och inom alla områden, påverka attityderna hos både kvinnor och män och avskaffa traditioner och tänkesätt som bygger på kvinnors underordning.

Medlemsavgiften är 25 centavos per månad, dvs. 3 pesos/år. Medlemsavgiften finansierar förbundets verksamhet och avlönar de anställda. Verksamheten bygger huvudsakligen på frivilliga insatser i grundorganisationerna i bostadskvarteren. Det finns över 70.000 sådana grundorganisationer.

I landets 169 kommuner finns 176 kvinno- & familjehus som har rådgivande verksamhet riktad till såväl kvinnor som män, med kursverksamhet, seminarier och individuell rådgivning.

FMC har också spelat och spelar en viktig roll för att bryta upp fördomar och myter kring sexuallivet, för att värna kvinnors reproduktiva hälsa och rätten till den egna kroppen och sexualiteten. Inte minst har FMC varit banbrytande för acceptansen av homosexualitet som en sexuell läggning, inte en avvikelse.

FMC får inget ekonomiskt stöd från kubanska staten, utan är såväl ekonomiskt som politiskt självständig. FMC har konsultativ status hos FN:s Ekonomiska och Sociala Råd (Ecosoc) som NGO, dvs. icke regeringsanknuten organisation.

Som en självständig organisation samarbetar FMC med myndigheterna och med andra organisationer på Kuba, t.ex. med fackföreningsrörelsen CTC, med skolväsendet, med massmedia och med folkmaktsorganen.

Ett viktigt samarbete är med radio/TV om hur de framställer kvinnor och behandlar genusfrågor. TV-såpor från utlandet, t.ex. Sydamerika, som gärna framställer kvinnor som sexobjekt, utsätts för FMC:s kritiska granskning. FMC har också i början av 1990-talet, då turistnäringen på Kuba tog fart, kritiserat hur de kubanska kvinnorna framställdes i turistreklamen. FMC har rönt stora framsteg genom sin aktivitet på dessa områden.

På Kuba har FMC ett särskilt forskningscentrum för genusfrågor som samarbetar med landets lärosäten, där de flesta har professurer inom genusteori. FMC har också en mycket aktiv internationell avdelning med omfattande internationella kontakter över hela världen och pådrivande medverkan i internationella konferenser.

KVINNORNA I SAMHÄLLSLIVET

44,7 procent av Kubas arbetskraft utgörs av kvinnor.

66,4 procent av den yrkesutbildade arbetskraften - på gymnasienivå eller högre - är kvinnor.

36 procent av Nationalförsamlingens ledamöter är kvinnor (på 7:e plats i världen).

6 av regeringens 31 ministrar är kvinnor.

Kvinnorna har ca 35 procent av alla chefsposter inom arbetslivet.

74 procent av alla läkare och forskare på Kuba är kvinnor.

61 procent av alla advokater på Kuba är kvinnor.

49 procent av alla domare på Kuba är kvinnor.

67 procent av alla universitetsstudenter på Kuba är kvinnor.

Medellivslängden på Kuba är 76,7 år (2002). För män är medellivslängden 74,7 år, för kvinnor 78,6 år. Det betyder att en kvinna på Kuba lever i genomsnitt längre än en man i Sverige.

Nativiteten på Kuba har utvecklats att bli som i de rika länderna. En kvinna på Kuba föder i genomsnitt 1,6 barn (2004). Det är samma nativitet som i Sverige.

Kvinnoförbundet är inte nöjd med kvinnorepresentationen i de politiska församlingarna och på ledande positioner. Men de vill inte tillämpa kvotering för att få in kvinnor i representativ omfattning på olika områden och befattningar. Istället arbetar FMC för att folk – både kvinnor och män - ska inse inte bara kvinnornas lika rättigheter utan också vad kvinnorna kan bidra med, och samhällets behov av deras insatser, och uppskatta deras förmåga.

Trots kvinnorörelsens framsteg så är det fortfarande så på Kuba som överallt annars att kvinnorna drar det tyngsta lasset i hushållet. FMC arbetar för att stärka kvinnornas självförtroende så att de kan hävda en jämlik arbetsfördelning även i hemmet. ”Det går ganska fort att stifta lagar, men det går inte lika fort att ändra attityder”. Många män säger att ”de hjälper till hemma”, men enligt grundlagen (1976) ska kvinnor och män dela på hushållsarbetet och omsorgen om barnen, och det arbetar FMC för att uppnå.

Fysiskt våld mot kvinnor förekommer väldigt lite. Det anses som omanligt att slå kvinnor. Däremot förekommer psykiskt våld som måste synliggöras och bekämpas. Det värsta våldet mot Kubas kvinnor är det våld som USA:s regering utövar genom sin ekonomiska blockad och aggressiva politik mot Kuba, och som försvårar det dagliga livet, särskilt för kvinnorna som trots allt fortfarande tar huvudansvaret för hushållet.

Exempel på källor:

Carolina Amador, europaansvarig på FMC:s internationella avdelning, vid besök i Sverige juli-augusti 2004

Statistik från UNDP, United Nations Development Programme